

Čehotina Drini govorila: Dok ja dođem mutna i krvava

Piše: Ramo KOLAR

Nije meni lahko bilo pročitati 500 strana, pogotovu ove knjige. Jer u njoj su grozne priče o vremenu zla. U njoj ljudi umiru dok dlaku prekineš. Nestaju narodi, dok rekneš je I to moguće. U njoj teče krv ne potocima, nego rijekama. I ne samo jednom nego dva puta: u onome, svjetskom, i ovome bh. odbrambeno - oslobođilačkom ratu. I oba puta su ubili Foču. S tim, što je zadnji genocid izvršen nad ostacima ostataka onih Fočaka koje je klapo Draža Mihailović sa svojim izvršiteljima, u Drugom svjetskom ratu I pored svega toga, Mujo Kafedžić, u motu knjige, veli: "Ova knjiga nije namijenjena podgrijavanju nacionalističkih, kao ni osvetničkih strasti... Mora, jednom i konačno, pobijediti svijest o životu i slozi, zajedničkom radu i na sreću svih ljudi..." Svijest o prošlosti i budućnosti Nada se Kafedžić, isti onaj koji je kao dječak na Drini preživio četnička zvjerstva (sačuvala ga jedna srpska porodica), a kao zreo čovjek i agresiju na RBiH.

Na prvim stranicama knjige autor se poziva na francuskog povjesničara Fernana Brodela:

"Sadašnjost se ne može realno shvatiti bez objektivnog poznavanja prošlosti, oslobođene mistike i mitomanije..." Potpuno ispravno i jedino moguće! Da li? Ne, upravo je Dobrica Ćosić, najveći srpski mitoman, ovih dana promovirao knjigu „Bosanski rat“, u kojoj agresiju, genocid i zločine u našoj zemlji, opravdava ideološkim mitovima, potrebama aktualne politike i velikosrpskih ideja, svojom filozofijom da je Srbima laž pomogla više no sve vojske i topovi koje su imali i svim drugim što mu je trebalo da opravda Memorandum SANU, kao prirodni nastavak Garašaninova Načertanija... Zato Kafedžić istražuje, potkrjepljuje, svjedoči ljudima i dokumentima, analizira, zaključuje.

Pravilno: Ovo je bio rat za teritorije, ekonomski dobra... Fino se kitio vjerskim, nacionalnim, povijesnim, ideološkim, svim i svačim, da bi doprinio prvotnom cilju: osvajanju i porobljavanju bosanske teritorije. A da bi se to ostvarilo, valjalo je pobiti sve živo što se na njoj kreće. A s obzirom na to da su u istoj Bosni (i Foči) u većini živjeli Bošnjaci – tim gore po njih. Mujo Kafedžić je razumio prirodu agresije na RBiH. I definirao jedinog činitelja obrane legalne i legitimne države – Armiju RBiH, kao što je definirao i agresora iz Srbije i njegove kolaboracioniste, kao i upad hrvatske vojske u BiH ('93) i pokušaj „podebljanja hrvatske kifle“ shodno politici Franje Tuđmana.

Roditeljska pažnja! Cijenjeni čitatelju, mnogi će od vas zaplakati nad scenama svjedočenja genocida od četnika nad bošnjačkom nejači u Foči i okolo nje. Ovo je knjiga istraživanja i svjedočenja. Rijetko koji autor izbjegne uz sličnim prilikama subjektivizam. Kafedžić je to, i po svjedočenju recenzenta, dr. Esada Bajtala, uspio: "Uprkos brojnosti događajno-emotivnih izazova rabiljene građe, Kafedžić je ostao dovoljno priseban da ne padne u patetiku jeftine klero-etničke osjećajnosti... i pokušava kritički progovoriti o svim akterima fočanskog stradalništva..."

Osim prikaza događaja iz 20. stoljeća, autor podstire i povjesna zbivanja u Foči i oko nje od dalekih vremena, pa sve do najnovijih događanja u agresiji na ovaj kraj i RBiH '92-95. godine Antička drama u Kunovu Svjedoči i ova knjiga antičkoj drami iz decembra 1941. godine, koja se odigrala u selu Kunovo kraj Čelebića, kad su braća Trako, Alija i Suljo, sa sestrićem Alijom Delićem, s tri puške, obranili sebe i 55 izbjegle nejači u svojoj kući, odbijajući mjesecima višestruke napade stotine četnika, koji su prije toga poklali sve što su stigli u Čelebiću i Kunovu.

Njihova odbrana fascinirala je sve, o čemu svjedoči i zapis partizanskog borca i pisca Čede Minderovića, koji kaže kako se rasprela prava legenda o ovome događaju, a svjedočio mu je Vladimir Velebit, tadašnji komandir Prateće čete, kad se vratio „s lica mjesta“:

„HEROJI!

Dvije puške. Nekoliko stotina metaka. Dva čovjeka. Ploče s bogumilskih grobova grudobrani. Glad i rane. Strašne dječije rane. Jedino jedna kuća usred popaljenog sela...“ Nakon što su partizani protjerali četnike, poslije dana i noći očajničke odbrane, dvojicu su spasili partizani, jer je Alija ranije poginuo... Cijela priča ovdje je evocirana na nekoliko stranica knjige i neizostavno je treba pročitati, barem dva puta! Objektivno i subjektivno Osim prikaza događaja iz 20. stoljeća, autor podstire i povjesna zbivanja u Foči i oko nje od dalekih vremena, pa sve do najnovijih događanja u agresiji na ovaj kraj i RBiH '92-95. godine.

Uz činjenične diskurse, Kafedžić će dati i viđenje političkih i drugih odnosa, ali i prozvati politički nesposobne i ideološki zaslijepljene bošnjačke vođe i vođice. Tražeći uzroke stradanju Bošnjaka i Bosne, autor odgovara da se to dogodilo, što zahvaljujući „objektivnim“, ali i subjektivnim slabostima (samo)zvanih vođa-demokrata koji se na političkoj sceni pojavljuju nakon pada komunizma- socijalizma iz okrilja nacionalnih, odnosno nacionalističkih stranaka.

Zbilja su vrijedna zapažanja, iako kratka, o ovome fenomenu, ljudima, događajima i konkretnim zabludama i mitomanijama, aktera drame s kraja 20. stoljeća koje kazuju o nesnalaženju, nepotizmu, neznanju, bahatosti, karijerizmu, zaostalosti i političkom analfabetizmu bošnjačkih političkih prvaka i njihovih prišipetlji, koje je odlikovala gramzivost, primitivizam (većine), odvojenost od naroda, amaterizam u skoro svim segmentima državne i nacionalne politike. I ono što Kafedžić, uz sijaset činjenica, iznosi, jeste vlastito bolno iskustvo, druga važna svjedočenja, dodatna istraživanja i zapažanja više relevantnih autora, daje dodatnu težinu knjizi.

Bez imalo strasti, hladno analitički, nabralja povode, razloge i epiloge genocida, ali i širih političkih implikacija, daje im tumačenje i skicira prijedlog što bi valjalo učiniti da BiH postane stabilna država, njeni građani ljudi s dostojanstvom, a prošlost tek učiteljica i putokaz sadašnjeg i budućeg, koje će nositi mlađi i svakako pametniji od svojih očeva i djedova.

Knjiga „Foča, žrtva genocida 20. vijeka“ namijenjena je sadašnjim i budućim istraživačima, običnim ljudima, Fočacima prije svega, koji će iz nje iščitati sve ono što su znali, ali i ono što

nisu, o sebi, komšijama, gradu, Bosni, ratu i miru, prošlosti koja određuje budućnost te nezaboravu, ali i oprostu i pomirenju. Knjiga za čitanje i naukovanje!